

Tillgänglighet och upplevelse av studiesituationen

"How can education be its fully potential"

"Vem är egentligen på min sida?"

En enkätstudie till samtliga studenter vid Konstnärlig fakultet,
Göteborgs universitet.

Charlotte Larsson och Eva Fluor Jonson
Juni 2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 Pilotstudie vid Konstnärlig fakultet	2
2. BRISTANDE TILLGÄNGLIGHET SOM EN FORM AV DISKRIMINERING	2
3. DEFINITION AV FUNKTIONSNEDSÄTTNING	3
4. STUDERA MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING VID GÖTEBORGS UNIVERSITET	3
4:1 Tillsynsbeslut från Diskrimineringsombudsmannen, DO	4
5. SÄRSKILT PEDAGOGISKT STÖD	5
5.1. Regleringsbrev för universitet och högskolor	5
6. STUDENTER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING SOM HAR KONTAKTAT OMBUDEN	7
7. SYFTE	7
8. METOD	7
8.1 Enkäten	7
8.2 Insamling av e-postadresser	8
8.3 Insamling av enkätsvar	8
8.4. Val av presentation av svaren	8
8.5 Tabellverk	8
8.6 De öppna frågorna	8
8.7 Studiepopulation vid Konstnärlig fakultet	9
9. TOTALPOPULATION OCH STUDIEPOPULATION	9
10. BORTFALLSANALYS	10
11. ANTAL STUDENTER SOM HAR TAGIT DEL AV ENKÄTEN	11
12. STUDENTER VID KONSTNÄRLIG FAKULTET SOM HAR VARIT I KONTAKT MED SAMORDNARNA CENTRALT	12
13. INKLUDERANDEUNDERVISNING VID KONSTNÄRLIG FAKULTET	12
14. REMISSOMGÅNG	15

15. RESULTAT	15
15.1 Talar du svenska, norska eller danska i studiesituationen?	15
15.2 Känner du till Akademihälsan?	16
15.3 Har du upplevt någon typ bristande tillgänglighet vid Göteborgs universitet	16
15.4 Känner du till att det finns hjälp och stöd för studenter med funktionsnedsättning?	18
<i>STUDENTER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING</i>	18
15.5 Upplever du att du har en funktionsnedsättning?	18
15.6 Känner du till att funktionsnedsättningen måste vara dokumenterad av läkare, talpedagog etc. för att få tillgång till den hjälp och stöd som universitetet erbjuder?	19
15.7 Är din funktionsnedsättning dokumenterad?	19
15.8. Har du fått någon hjälp gällande din funktionsnedsättning?	20
15.9. Är du nöjd med den hjälp du fick?	20
15.10. Om du inte talar något av de nordiska språken i studiesituationen hur tycker du att hjälpen har fungerat?	21
15:11 Hur upplever du kurskamraternas reaktion när du berättar om din funktionsnedsättning och Hur upplever du reaktionerna från lärare när du informerar om din funktionsnedsättning?	21
<i>UPPLEVELSE AV STUDIERNÄ</i>	21
15.12 Hur upplever du dina studier?	21
15.12.1 Finns det någon skillnad i studieupplevelsen mellan gruppen med upplevd funktionsnedsättning kontra gruppen med ej upplevd funktionsnedsättning?	21
15.12.2 Studenter som upplever studierna negativt	23
15.12.3 Varför upplever du studierna negativt?	23
16.ÖVERVÄGANDEN	26

1. INLEDNING

Denna rapport har tillkommit som en följd av nedanstående bakgrund.

I verksamhetsplanen för Göteborgs universitets studentkårer, GUS, beslutades att verksamhetsårets fokusfråga 2015/2016 skulle vara likabehandling.

Likabehandlingsarbetet bygger på diskrimineringslagen.¹ Lagen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.²

Från och med 2015-01-01 infördes bristande tillgänglighet som en ny form av diskriminering i diskrimineringslagen, DL, i syfte att stärka och komplettera andra lagar och regler om tillgänglighet.³ Med bristande tillgänglighet avses enligt 1 kap 4§ 3p DL⁴

att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- *de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,*
- *varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt*
- *andra omständigheter av betydelse.*

Student- och doktorandombuden⁵, "ombuden", vid GUS⁶ blir allt oftare kontaktade av studenter med funktionsnedsättning som vill ha råd och stöd gällande studiesituationen. Ombuden har en nära kontakt med de båda centrala samordnarna⁷ för studenter med funktionsnedsättning vid Göteborgs universitet och ofta går det att hitta bra lösningar på de problem som studenten upplever. Något som har diskuterats mer och mer ju flera studenter som kontaktar ombuden i denna fråga är, hur väl studenterna känner till att det finns en väl utvecklad organisation, där stöd och hjälp finns att få vid Göteborgs universitet, samt hur väl denna kunskap är förankrad ute i organisationen och då främst bland lärarna.

Mot bakgrund av ovanstående beslutade GUS att, under senare delen av höstterminen 2015 och vårterminen 2016, arbeta med två enkätstudier som berörde *högre studier, funktionshinder och bristande tillgänglighet*. Den ena enkätstudien riktade sig till studenter⁸ med funkt-

¹ <http://www.riksdagen.se/Sa-funkar-riksdagen/Forvaltningen/Likabehandling/>. 2016-03-03.

² <http://www.do.se/lag-och-ratt/diskrimineringslagen/>. 2016-03-04.

³ <http://www.mfd.se/funktionshinderspolitik/lagar-principer-viktiga-dokument/1-januari-2015-blir-bristande-tillganglighet-en-ny-form-av-diskriminering/>. 2016-03-03.

⁴ http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag-2008-567_sfs-2008-567/#K1. 2016-03-02.

⁵ Charlotte Larsson, Frida Sandberg och Eva Fluor Jonson.

⁶ <http://gus.gu.se/>. 2016-04-11.

⁷ Ingvor Berndt och Anna Jälknäs.

⁸ Frida Sandberg

ionsnedsättning som hade erhållit stöd i sin studiesituation av den stödfunktion⁹ som finns att få vid Göteborgs universitet centralt. Den andra enkätstudien riktade sig till samtliga personer som hade någon typ av undervisning i sin anställning¹⁰, "lärare", vid Göteborgs universitet. Enkäten behandlade inkluderande undervisning av studenter med funktionsnedsättning¹¹ och publicerades under våren 2016.

1.1 Pilotstudie vid Konstnärlig fakultet

På grund av de två tidigare rapporterna¹² fick ombuden¹³ under hösten 2016 en förfrågan av studievägledaren¹⁴ vid Akademin Valand om att göra en "pilotstudie" bland samtliga studenter vid Konstnärlig fakultet, Göteborgs universitet.

Hej Lotta och Eva

Skulle det vara möjlighet att göra en pilotenkät på konst, Valand, HDK, HSM riktad till dom internationella studenterna ang hur dom tycker att stödet vid t ex dyslexi och ev ande funktionsstöd funkar? Dom är ju inte jättemånga så materialet borde inte bli helt svårhanterligt? Det vore ju intressant att se om det är ett informationsproblem, förväntningar som inte infrias, verktyg som t ex mjukvaror som inte funkar på engelska, funktionsstödet brister

Pilotstudien skulle undersöka hur studenter vid Konstnärlig fakultet med annat studiespråk än de nordiska språken, samt funktionsnedsättning, upplevde sina studier, och det stöd som finns att tillgå vid Göteborgs universitet för studenter med dokumenterad funktionsnedsättning. I den tidigare enkätstudien¹⁵ skickades en enkät ut till samtliga anställda vid Göteborgs universitet med undervisning inom anställningen, där de fick besvara enkätfrågor hur de inkluderade studenter med funktionsnedsättning i undervisningen. Bland dem som enligt uppgifter hade undervisning inom sin anställning vid Konstnärlig fakultet valde 72 % (121/167) att besvara enkäten. Dock föll 18 respondenter bort, eftersom de inte hade någon undervisning just då, varför det slutliga antalet svarande vid Konstnärlig fakultet var 62 % (103/167). Svaren som lärarna vid Konstnärliga fakulteten gav, kommer delvis att reflekteras över i denna rapport. Detta för att få en samlad bild där både de lärare och de studenter som har valt att besvara enkäterna har fått ge sin syn på inkluderande undervisning i studiesituationen.

2. BRISTANDE TILLGÄNGLIGHET SOM EN FORM AV DISKRIMINERING

Regeringens proposition "Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering"¹⁶ föreslår ändringar i diskrimineringslagen (2008:567) hos vissa områden som bl.a. utbildning.¹⁷ Det

⁹ <http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning>, 2015-12-16.

¹⁰ Charlotte Larsson.

¹¹ Charlotte Larsson, "Studenten kan bidra med något eget- något viktigt", GUS 2016.

¹² Frida Sandberg, "Förståelse att all inte befinner sig i institutionens fyrkantiga ramar" GUS 2016, Charlotte Larsson, Högre studier och bristande tillgänglighet "Studenten kan bidra med något eget- något viktigt", GUS, 2016.

¹³ Charlotte Larsson och Eva Fluor Jonson (Frida Sandberg var tjänstledig verksamhetsåret 2016/17).

¹⁴ Camilla Alvhage, E-post 2016-09-29.

¹⁵ Charlotte Larsson, Högre studier och bristande tillgänglighet "Studenten kan bidra med något eget, något viktigt" GUS, 2016.

¹⁶ Prop. 2013/14:198.

¹⁷ Prop.2013/14:198, sidan 1.

föreslås också att ordet funktionshinder i diskrimineringslagen, ersätts med funktionsnedsättning. Lagförslagen föreslås att träda i kraft den 1 januari 2015.¹⁸

Förslaget innebär att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning införs som en ny form av diskriminering i diskrimineringslagen. Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

För högskoleområdet innebär regeringens förslag en förändring i och med att förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet tidigare innefattade endast lokalernas tillgänglighet och användbarhet.¹⁹

3. DEFINITION AV FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening.

Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel och synskador med mera.²⁰

4. STUDERA MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Alla studenter vid Göteborgs universitet skall ges förutsättningar att klara studierna på ett bra sätt. För de studenter som har en dokumenterad funktionsnedsättning, finns pedagogiskt stöd att få och detta stöd administreras vid utbildningsenheten. Det pedagogiska stödet innebär att det finns olika typer av hjälp och stöd för att studiesituationen skall bli hanterbar. Vid Göteborgs universitet finns det ett allmänt pedagogiskt stöd och ett särskilt pedagogiskt stöd. Det allmänna pedagogiska stödet vänder sig till alla studenter som är antagna. Det allmänna stödet finns vid institutionerna och består av språkhandledning och studievägledning. Det finns också programvaror att ladda ner som en extra hjälp i studierna. Dessa program kan installeras på den egna datorn.²¹ Det särskilda pedagogiska stödet innebär olika former av insatser och åtgärder för att undanröja, kompensera eller överbrygga hinder som kan uppkomma i studiesi-

---

¹⁸Prop.2013/14:198, sidan 2.

¹⁹ Proposition 2013/14:198, sidan 72. 2016-04-13.

²⁰<http://www.do.se/om-diskriminering/skyddade-diskrimineringsgrunder/.2016-04-11>.

²¹<http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning/studiestart/>. 2016-01-15.

tuationen. Det kan också vara åtgärder för att kompensera bristande tillgänglighet i studiemiljön på ett universitet eller en högskola.²²

För att en student skall få tillgång till det särskilda pedagogiska stödet behövs ett dokument som styrker att studenten har en funktionsnedsättning. Funktionsnedsättningen skall också vara bestående. Det krävs ett underlag från läkare eller psykolog. När det gäller dyslexi är det logopedier eller specialpedagoger som kan utfärda intyget. Göteborgs universitet genomför inga utredningar, utan dessa sker på studentens eget initiativ och bekostas av studenten.²³ Studenten kan även söka sig till vården för utredning, men detta kan ta lång tid p.g.a. långa väntetider.²⁴ Exempel på stöd som finns att få vid dokumenterad funktionsnedsättning vid Göteborgs universitet är:²⁵

- *Anpassad examination,*
- *Anpassad tidsplan,*
- *Anpassad litteratur, till exempel talbok, e-textbok eller punktskrift,*
- *Anteckningsstöd,*
- *Teckenspråkstolkning,*
- *Skrivtolkning,*
- *Syntolkning.*

Vidare finns också Lokala studieregler vid Göteborgs universitet²⁶ och paragraf 3.2 stipulerar följande:

Student som på grund av dokumenterad funktionsnedsättning är i behov av särskilda hjälpmedel, och/eller annan examinationsform än den som föreskrivs i kursplanen, har så långt det är möjligt rätt till sådan individuell anpassning av examinationen som ger förutsättningar som är likvärdiga de som studenter utan funktionsnedsättning har. Student med sådant behov ska meddela kursansvarig lärare snarast.

4:1 Tillsynsbeslut från Diskrimineringsombudsmannen, DO

Den 29 juni 2016 kom ett tillsynsbeslut från DO "Tillsyn avseende utbildningsordnares åtgärder för tillgänglighet"²⁷. Ärendet rörde Göteborgs universitet. I beslutet skriver DO:

//..// DO:s utredning visar att det inte finns några bestämmelser som reglerar vilken typ av praktiskt stöd en student med psykisk funktionsnedsättning har rätt till. Av förarbetena till diskrimineringslagen framgår bland annat att inom utbildningsverksamhet där bestämmelse saknas, bör de åtgärder som kan komma ifråga för tillgänglighet i huvudsak vara av enkel beskaffenhet (prop. 2013/14:198, s. 79). Ett exempel på sådan åtgärd kan vara att Göteborgs universitet följer sina lokala studieregler och ser till att studenten får kännedom om sin kurslitteratur senast åtta veckor innan kursstart. I de tidigare förarbetena angavs att tillgänglighet till och användbarhet av exempelvis kurslitteratur, andra läromedel eller hjälpmedel i studierna inte omfattades av lagstift-

²² <http://www.studeramedfunktionshinder.nu/studentinfo.htm>. 2016-02-22.

²³ <http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning/studiestart/>. 2016-01-15.

²⁴ E-post från samordnaren på Gu centralt, anna.jalknas@gu.se. 2016-04-15.

²⁵ <http://utbildning.gu.se/kurser/studievagledning/fragor-och-svar>. 2016-01-15.

²⁶ Lokala studieregler vid Göteborgs universitet, Styrdokument, Dnr G2011/323, § 3.2 sidan 3.

²⁷ Dnr D2016/36, sidan 5.

ningen, (prop. 2007/08:95 s. 507) I de nu aktuella förarbetena har regeringen angett att detta ställningstagande bör ha fortsatt giltighet (prop. 2013/14:198, s. 72).

Enligt Samuel Heimann (personlig kommunikation 2016-07-05) kommer Göteborgs universitet mot bakgrund av DO:s tillsynsbeslut att agera på nedanstående sätt:

Sedan 1 januari 2015 gäller ny lagstiftning vad gäller tillgänglighetsfrågor. Så alldeles oavsett hur DO agerar i ärendet, gör vi inom GU en översyn för att se hur vi lever upp till gällande lagstiftning ur ett tillgänglighetsperspektiv. En arbetsgrupp som ser över universitetets tillgänglighet och tillgänglighetsarbete tillsattes under hösten. Det som studenten tar upp i sin anmälan är viktigt för oss och vi tar med studentens erfarenheter in i det arbete som pågår nu.²⁸

5. SÄRSKILT PEDAGOGISKT STÖD

5.1. Regleringsbrevet för universitet och högskolor²⁹

Från och med 2006 har det angivits i regleringsbrevet för högskolor och universitet, att de kan söka särskilt pedagogiskt stöd för studenter med funktionsnedsättning inklusive teckentolkning för de kostnader som överstiger 0,3 % av anslaget för grundutbildningen. I regleringsbrevet för Stockholms universitet är det stadgat att de skall fördela de nationella medel som har anvisats för detta. Vidare skall det framgå av årsredovisningarna vilka åtgärder som högskolorna har vidtagit för att förbättra situationen för studenter med funktionsnedsättning, samt kostnaderna för de pedagogiska stödåtgärderna.³⁰

Stockholms universitet har ett särskilt åtagande på området som omfattar att årligen fördela ett extra "högskolegemensamt" anslag mellan universitet och högskolor, s.k. riktade nationella medel. Medlen används till att delvis täcka kostnader för särskilt (personligt) pedagogiskt stöd till studenter för att undanröja eller överbrygga funktionshinder i studiesituationen.³¹

En förutsättning för Stockholms universitets åtagande i den här frågan är naturligtvis samarbete med övriga universitet och högskolor. Det sker framförallt genom ett nätverk för samarbete mellan alla lärosätens samordnare - Samordnarnätverket - och i en nationell referensgrupp där 9 lärosäten representeras.³²

---

²⁸ E-post från likabehandlingssamordnaren, Samuel Heimann, Personalenheten- Göteborgs universitet, samuel.heimann@gu.se, 2016-07-05.

²⁹ Riksdagen har beslutat om universitet och högskolors verksamhet för budgetåret 2015 (prop. 2014/15:1 utg. omr. 16, bet. 2014/15:UbU1, rskr. 2014/15:90). 2016-01-28

³⁰ Funktionshindrade studenter - en sammanställning av resultaten från Högskoleverkets tillsynsbesök, Högskoleverket, reg. nr 12-1017-12, Tidigare angavs att högskolan skall beakta behovet av särskilt pedagogiskt stöd för studenter med funktionshinder. sidan 7.

³¹ "Stockholms universitet samlar årligen in uppgifter om kända antal studenter vid alla U/H som möter hinder i studiesituationen pga. att en funktionsnedsättning inverkar på studievillkoren. Det gör Stockholms universitet som en deluppgift i ett särskilt åtagande som universitetet har (sedan året 1993). Åtagandet benämns "Nationella medel för studenter med funktionshinder i studiesituationen" eller mer vardagligt "Nationella medel för särskilt pedagogiskt stöd". E-post från samordnaren, nationella medel för särskilt pedagogiskt stöd monica.svalfors@su.se. 2016-02-29.

³² <http://www.studeramedfunktionshinder.nu/>. 2016-01-18.

Som tidigare nämnts är det Stockholms universitet som har ett särskilt åtagande för att fördela de s.k. riktade nationella medlen. Enligt statistiken från studeramedfunktionshinder.nu/statistik.htm förefaller det som om antalet studenter med funktionsnedsättning som söker hjälp av någon av landets universitets- och högskolors samordnare har ökat varje år från år 2009 då antalet var 7 445 studenter varav 29 var doktorander.

År 2015 var antalet 12 200 studenter, varav 20 stycken var doktorander. Den vanligaste funktionsnedsättningen är dyslexi/ specifika läs och skrivsvårigheter.³³ Indelningen av de olika typerna av funktionsnedsättning är³⁴:

Studenter med

- *dyslexi/ specifika läs och skrivsvårigheter,*
- *synnedsättningar,*
- *nedsatt rörelseförmåga,*
- *utbildningstolkning- teckenspråkstolkning och/ eller skrivtolkning,*
- *olika neuropsykiatriska variationer,*
- *psykisk ohälsa,*
- *hörselnedsättning utan utbildningstolk,*
- *andra varaktiga begränsningar av funktionsförmågan.*

Enligt M. Svalfors (personlig kommunikation 2016-02-29) räknas student med fler än en funktionsnedsättning endast i en grupp.

Därför får samordnarna av särskilt pedagogiskt stöd vid lärosätena, när de meddelar studentantalen till Stockholms universitet, försöka urskilja vilken begränsning av funktionsförmågan som primärt påverkar studiesituationen – dvs. när studenterna har exempelvis ADHD och dyslexi. Det kan naturligtvis ibland vara svårt att bedöma vilken funktionsnedsättning som inverkar mest på studierna, men syftet med den statistiska sammanställningen är att ge en övergripande bild.³⁵

I Proposition 2013/14:198 föreslår regeringen "Vilka åtgärder som kan behöva vidtas bör utredas i samverkan med den enskilde studenten efter att behovet har påtalats av den enskilde eller på annat sätt kommit till högskolans kännedom."³⁶

Enligt A. Jälknäs (personlig kommunikation 2016-04-15) utfärdar samordnarna ett intyg om särskilt pedagogiskt stöd.³⁷

././ att vi numera (från vt-16) utfärdar ett intyg om särskilt pedagogiskt stöd till de studenter vi träffat och som visat dokumentation som styrker varaktig funktionsnedsättning. Detta intyg kan studenterna använda i kommunikation med lärare/studievägledare. Vi har dock även som samordnare fortsatt viktig roll i att förankra studentens stödbehov på institutionen samt vid behov hjälpa studenten i dialogen med institutionen.

³³ <http://www.studeramedfunktionshinder.nu/statistik.htm>. 2016-02-22.

³⁴ <http://www.studeramedfunktionshinder.nu/statistik.htm>. 2016-02-26.

³⁵ E-post från samordnaren, nationella medel för särskilt pedagogiskt stöd monica.svalfors@su.se. 2016-02-29.

³⁶ Proposition 2013/14:198, sidan 70. 2016-04-13.

³⁷ E-post från samordnaren på Gu centralt, anna.jalknas@gu.se. 2016-04-15.

6. STUDENTER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING SOM HAR KON-TAKTAT OMBUDEN

Ombudsverksamheten som den ser ut idag vid GUS startade 2010-05-01. Under perioden höstterminen 2010 till och med höstterminens utgång 2016 har ombuden "hanterat"⁶⁸ ärenden från studenter med funktionsnedsättning. En märkbar ökning av denna typ av ärenden startade vårterminen 2014 och har därefter ökar för varje termin. Det går inte att avgöra om det fanns färre studenter med funktionsnedsättning tidigare eller om förklaringen är att ombuden och ombudens verksamhet har blivit mer känd bland studenterna vid Göteborgs universitet. Enligt uppgift från samordnaren centralt³⁸ har 669 studenter någon gång sökt hjälp hos samordnarna under de senaste åren. Hur dessa studenter upplever sin studiesituation vid Göteborgs universitet framgår av den rapport som det andra ombudet vid GUS skriver.³⁹

7. SYFTE

Syftet med denna enkätstudie är att undersöka om det finns någon skillnad i studieupplevelsen och i den hjälp som finns att få mellan de studenter med funktionsnedsättning som talar något av de nordiska språken och de som talar engelska i undervisningssituationen. Enkäten var därför på engelska.

Frågorna som skulle belysas var.

- *How do you perceive your studies?*
- *Have you experienced any kind of lack of accessibility at the University of Gothenburg?*
- *Are you aware that there is help and support for students with disabilities?*
- *Do you feel that you have a disability?*
- *Are you aware that your disability must be documented by a doctor, speech therapist etc. for you to access the support at the University of Gothenburg?*
- *Is your disability documented?*
- *Have you received any support from the university regarding your disability?*
- *If you do not speak Swedish, Danish or Norwegian, how does the support work for you?*
- *What kind of support would be best for you, in your situation?*
- *How do you perceive the reaction from your teachers if you inform them about your disability?*
- *How do you perceive the reaction from your classmates if you tell them about your disability?*

8. METOD

8.1 Enkäten⁴⁰

Enkäten bestod av 25 frågor och innehöll dels bakgrunds- och faktafrågor, dels frågor gällande studenternas upplevelser generellt, av studierna vid fakulteten. Fem av frågorna var så kallade öppna frågor. Samtliga studenter ombads att besvara de 13 första frågorna och de som svarade att de inte hade en funktionsnedsättning utgick därför efter fråga 13. De som svarade att de hade en upplevd funktionsnedsättning fortsatte att besvara frågorna 14-25.

---

³⁸Ingvor Berndt.

³⁹ Frida Sandberg. "Förståelse att alla inte befinner sig i institutionens fyrkantiga ramar." En enkätstudie om hur studenter med funktionsnedsättning upplever sin studiesituation vid Göteborgs universitet. (felstavningen finns i citatet)

⁴⁰ Bilaga 1.

8.2 Insamling av e-postadresser

E-postadresser till samtliga studenter vid Konstnärlig fakultet begärdes ut från Göteborgs universitet via varje institution⁴¹. Det antal som skickades ut var till 1776 e-postadresser.

8.3 Insamling av enkätsvar

Enkäten distribuerades via enkätverktyget Webropol⁴² och skickades ut till samtliga studenter vid Konstnärlig fakultet via institutionernas e-postlistor.

Enkäten gick ut 2017-03-21 och slutdatum för att besvara enkäten var 2017-04-04. Mot bakgrund av att det var lätt att skicka påminnelser till respondenter som inte hade besvarat enkäten, gjordes därför sju påminnelseklick under insamlingsperioden. För att få in så många svar som möjligt förlängdes insamlingsperioden en vecka och slutdatum blev 2017-04-11.

8.4 Val av presentation av svaren

I enkäten delades Högskolan för design och konsthantverk, HDK i två delar. Den ena var HDK och den andra var HDK Steneby. När enkätsvaren hade samlats in visade det sig att det var få studenter som hade svarat från HDK Steneby, varför dessa lades samman i resultatdelen. De som har svarat "Annat kön" redovisas under varje tabell i resultatdelen. De citat som kommer från de öppna frågorna saknar "identitet" t.ex. *Kvinnlig student HDK* står ej. Detta för att det kan vara lätt att känna igen personen ifråga. Namn på eventuella personer eller utbildningar är ersatta med XX i citaten.

8.5 Tabellverk

Samtliga tabeller återfinns i tabellverket.

8.6 De öppna frågorna

De öppna frågorna matades in i databasprogrammet File Maker Pro och kodades. De var frågorna 7 (64 svar) och 10 (46 svar) som krävde kodning tack vare att svaren var många.

Fråga 7 kodades enligt följande kategorier:

- *Dålig kvalitet på utbildningen,*
- *Oro/stress,*
- *Dålig arbetsmiljö,*
- *Avsaknad av karriärdiskussion,*
- *Bristande information,*
- *Otrevligt bemötande/trakasserier,*
- *Hierarki,*
- *Dålig kommunikation,*
- *Favorisering.*

Fråga 10 kodades enligt följande kategorier:

- *Svårt att få svar,*
- *Språk,*
- *Bristande förkunskap,*
- *"Vattentäta skott",*
- *Fysisk tillgänglighet,*

---

⁴¹Det finns tre institutioner vid Konstnärlig fakultet. Dessa är Akademin Valand, Högskolan för design och konsthantverk och Högskolan för scen och musik.

⁴² Information om enkätverktyget Webropol finns att finna på www.webropol.se.

- *Tillgänglighet i studiesituationen.*

8.7 Studiepopulation vid Konstnärlig fakultet

Enligt svar från Konstnärlig fakultet finns det vårterminen 2017, 1805 registrerade studenter vid fakulteten varav 1236 är kvinnor och 569 är män.⁴³ Detta innebär att vid Konstnärlig fakultet finns det 68 % kvinnor (1236/1805) och 32 % (569/1805) män. Det finns alltså en diskrepans på 29 studenter mellan antalet utskickade länkar och antalet registrerade studenter vid fakulteten.

Vid fakulteten finns det tre institutioner och dessa är Akademin Valand, Högskolan för design och konsthantverk samt Högskolan för scen och musik. Lärarstudenterna läser delar av sin utbildning vid Högskolan för design och konsthantverk och Högskolan för scen och musik.

Tabell 1. Fördelning över inkomna svar och ej inkomna svar vid de tre institutionerna

	Kvinna				Man				Totalt	
	Svar	%	Ej svar	%	Svar	%	Ej svar	%	n	%
Akademin Valand	39	12%	167	51%	19	6%	104	32%	329	100%
HDK	55	9%	444	69%	15	2%	127	20%	641	100%
HSM	49	6%	482	58%	29	3%	275	33%	835	100%
	143	8%	1093	61%	63	3%	506	28%	1805	100%

I enkäten finns det sju studenter som har angivit "Annat kön" men i tabellen har dessa sju studenter det juridiska könet.

En kvinna har ej angivit institution.

Tabellen ovan visar att den grupp som har högst svarsfrekvens är kvinnliga studenter vid Akademin Valand och den grupp som har lägst svarsfrekvens är män vid Högskolan för design och konsthantverk.

9. TOTALPOPULATION OCH STUDIEPOPULATION

Få studenter vid Konstnärlig fakultet valde att delta i denna enkätstudie. Antalet studenter som besvarade enkäten var 214 stycken. Detta innebär att 12 % (214/1776)⁴⁴ av det totala antalet studenter har besvarat enkäten. Bland studenterna var det 89 stycken som hade varit inne på länken och tittat på enkäten, men som av olika anledningar valde att inte skicka in sitt svar. Dessa 89 studenter motsvarar 5 % (89/1776). Vid fakulteten är könsfördelningen 68 % (1236/1805) kvinnor och 32 % (569/1805) är män. Könsfördelningen bland de studenter som har besvarat enkäten förefaller att följa samma procentsatser, kvinnor 67 % (144/214), män 30 % (63/214) samt "annat kön" 3 % (7/214).

⁴³ Hej!

Registrerade VT17 på AKV (Akademin Valand) = 329 studenter 206 kvinnor + 123 män

Registrerade VT17 på KS (HDK) = 641 studenter 499 kvinnor + 142 män

Registrerade VT17 på HSM = 835 studenter 531 kvinnor + 304 män. 2017-05-15.

⁴⁴ Här används antalet adresser dvs. 1776 som erhöles från fakulteten.

Tabell 2. Fördelning mellan studenter som talar nordiska språk kontra engelska

	Kvinna		Man		Annat		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Nordiska språk	98	68%	41	28%	6	4%	145	100%
Engelska	46	67%	22	32%	1	1%	69	100%
	144	67%	63	29%	7	3%	214	100%

Tabell 3. Studenter som talar nordiska språk vid de tre institutionerna

	Kvinna		Man		Annat		Total	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Akademin Valand	27	63%	13	30%	3	7%	43	100%
HDK	30	86%	4	11%	1	3%	35	100%
HDK Steneby	4	67%	2	33%	0	0%	6	100%
HSM	36	60%	22	37%	2	3%	60	100%
	97	67%	41	28%	6	4%	144	100%

En kvinna har inte angivit institution

Tabell 4. Studenter som talar engelska vid de tre institutionerna

	Kvinna		Man		Annat		Total	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Akademin Valand	12	63%	6	32%	1	5%	19	100%
HDK	17	68%	8	32%	0	0%	25	100%
HDK Steneby	4	80%	1	20%	0	0%	5	100%
HSM	13	65%	7	35%	0	0%	20	100%
	46	67%	22	32%	1	1%	69	100%

10. BORTFALLSANALYS

Eftersom antalet studenter som besvarade enkäten var lågt, togs en bortfallsenkät fram. Bortfallsenkäten skickades ut tisdagen den 18 april 2017 och deadline var tisdagen den 25 april 2017. Under denna period gjordes inget påminnelseutskick till de studenter som inte hade besvarat bortfallsenkäten. Antalet studenter som besvarade bortfallsenkäten var 6 % (101/1557). Även i bortfallsenkäten är det 71 respondenter, 5 % (71/1557) som har varit inne på länken, men inte skickat in sitt svar. De som har valt att besvara bortfallsenkäten fördelar sig enligt tabellen nedan.

Tabell 5. Antal svarande i Bortfallsanalysen

	Kvinna		Man		Annat		Total	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Akademin Valand	9	50%	8	44%	1	6%	18	100%
HDK	24	62%	14	36%	1	3%	39	100%
HSM	20	45%	23	52%	1	2%	44	100%
	53	52%	45	45%	3	3%	101	100%

Bortfallsenkätens alternativ, förutom könsidentitet och programtillhörighet, som studenterna kunde kryssa i var:

- *Jag trodde att jag hade skicka skickat in mitt svar.*
- *Jag har inte läst enkäten, då jag inte använder Gu-mailen.*
- *Jag var inte intresserad av att delta.*
- *Annat*

Som tidigare har diskuterats i denna rapport framgår det att några respondenter trodde att de hade skickat in sitt svar, men ändå inte gjort det. Det framgår också att vissa inte läser sin Gu-mail. Det vanligaste svaret var "annat" som 40 % (40/101) har svarat, samt att man inte var intresserad av att delta i denna enkätstudie, 32 % (32/101).

Tabell 6. Bortfallsenkätens svar

	Kvinna		Man		Annat		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Jag trodde att jag hade besvarat enkäten	12	63%	6	32%	1	5%	19	100%
Jag läser ej min Gu-mail	7	70%	2	20%	1	10%	10	100%
Ej intresserad av att delta	12	38%	20	63%	0	0%	32	100%
Annat	22	55%	17	43%	1	3%	40	100%
	53	52%	45	45%	3	3%	101	100%

11. ANTAL STUDENTER SOM HAR TAGIT DEL AV ENKÄTEN

De 1776 e-postadresserna genererade 214 svar, samt ytterligare 89 respondenter som hade klickat på enkätlinken, men inte skickat in den. Hur många av dessa 89 respondenter som inte har skickat in enkäten, men som de facto tror att de har skickat in den, uppkommer därför. Samma fråga uppkom vid tidigare enkätundersökningar, där respondenterna trodde att de hade skickat in svaret men inte gjort det.⁴⁵ Mot bakgrund av detta har enkäten antingen besvarats eller lästs av 303 studenter. I bortfalls analysen besvarade 101 studenter bortfallsenkäten och 71 hade varit inne på länken men valt att inte skicka in. Detta innebär att 27 % (475/1776) av samtliga studenter vid Konstnärlig fakultet har tagit del av enkäten.

⁴⁵ Charlotte Larsson, "Studenten kan bidra med något eget- något viktigt", GUS 2016, Charlotte Larsson "Det drabbar den som är hederlig", GUS våren 2017.

12. STUDENTER VID KONSTNÄRLIG FAKULTET SOM HAR VARIT I KONTAKT MED SAMORDNARNA CENTRALT

Enligt Anna Jälknäs (personlig kommunikation 2017-04-03) framkom det att vid Konstnärlig fakultet är det 18 studenter som under verksamhetsåret 2016 har kontakt med samordnarna.

Nu har jag räknat och under 2016 var det 10 studenter från konstnärlig fakultet som hade kontakt med oss. Ytterligare 8 "gamla studenter" som varit i kontakt med oss är fortfarande aktuella som studenter på fakulteten. Min reflektion är nog ändå att det är ganska få. Jag har inte räknat in lärarstudenterna i de här siffrorna då de precis som du säger ju eg. tillhör utbildningsvetenskapliga fakulteten.⁴⁶

13. INKLUDERANDE UNDERVISNING VID KONSTNÄRLIG FAKULTET⁴⁷

Som tidigare nämnts i denna rapport gjordes en enkätstudie gällande inkluderande undervisning bland samtliga anställda med undervisning inom sin anställning. Bland lärarna vid Konstnärlig fakultet var det knappt hälften som kände till den centrala samordningsfunktionen för studenter med funktionsnedsättning vid Göteborgs universitet. Bland dem som kände till samordningsfunktionen hade en tredjedel varit i kontakt med densamma. Var femte lärare kände till att institutionen hade rutiner för att handlägga frågor gällande funktionsnedsättning, och 13 % (14/108) kände till att det fanns en ansvarig person vid institutionen som var handläggare för dessa frågor. På frågan om lärarna vid något tillfälle hade anpassat en examination svarade 38 % (41/108) ja på frågan. Knappt hälften, 45 % (49/108), svarade att de aldrig hade gjort det, men skulle göra det om frågan aktualiserades. Det vanligaste var att studenten själv informerade om att det fanns ett behov av en anpassad examination. Bland lärarna var det en person som hade nekat en student en anpassad examination. Detta på grund av att anpassning ej var möjlig i förhållande till kursplanens mål. Diskrimineringslagen ändrades 2015-01-01 och bristande tillgänglighet i studiesituationen utgör en form av diskriminering. Drygt hälften av lärarna, 58 % (63/108), hade erhållit information om denna ändring. Bland lärarna ansåg 46 % (50/108) att de hade de pedagogiska förutsättningarna/resurserna för att undervisa och examinera studenter med olika funktionsnedsättningar. Knappt hälften, 48 % (52/108), upplevde att de inte hade detta och bland dessa önskade 79 % (41/52) ytterligare fortbildning inom detta område. Knappt var femte lärare, 17 % (18/108), ansåg att likabehandling av studenter med funktionsnedsättning fungerade bra. Majoriteten bland lärarna hade ingen uppfattning om hur detta arbete fungerar.

Nedan följer några röster från lärarna vid Konstnärlig fakultet i den öppna frågan gällande hur de inkluderar studenter med funktionsnedsättning i undervisningen:⁴⁸

Jag försöker alltid utgå från de individer jag möter i varje grupp. Eftersom jag sällan träffar mer än 15 pers åt gången är detta möjligt.

Öppnar upp för samtal om olika funktionsnedsättningar vilket ibland leder till att studenter söker upp mig och diskuterar sina svårigheter. Varierar redovisningsformer.

⁴⁶ Anna Jälknäs, e-post, 2017-04-03.

⁴⁷ Charlotte Larsson, "Studenten kan bidra med något eget - något viktigt, GUS 2016.

⁴⁸ De stavfel som finns i citaten är inte rättade.

Undervisningen är väldigt individuell och anpassas eg till alla studenter... ofta handlar svårigheterna om olika förhållanden till det egna skapandet och offentliggörandet av det samma... rädsla, osäkerhet och dålig självkänsla måste alltid bekämpas på tusen olika sätt...

Tillgång till hjälputrustning som ljud, spec bild, och annan teknik. Tänker på tillgänglighet vid lokalbokning. Försöker vara noggrann med litteraturlistor och andra referenser kommer ut i tid. Försöker tänka att det alltid kan uppstå situationer som jag inte har tänkt på, och vara beredd på att hantera dessa för att alla studenter och andra ska kunna delta i undervisningen på bästa sätt.

Vi utgår ifrån varje students individuella behov och ser till att tillsammans med dem hitta ett sätt för dem att utföra uppgifter. Det gäller alla studenterna. Vi är väldigt uppmärksamma på varje students enskilda projekt (som de söker med) och hela studieåret skraddarsys i förhållande till vad de har för frågeställning och vad de redovisar eller tar upp till diskussion i klassrummet. Detta möjliggör för oss att vara anpassningsbara och väldigt snabbt uppfatta eventuella svårigheter. I båda kurserna jag håller i går praktiken och reflektionen vid sidan av varandra och vi är i ständigt samtal med studenterna.

Det beror naturligtvis på art av funktionsnedsättning. hittills har det mest handlat om flexibilitet och lyhörddhet, samt att hitta på kompletteringsuppgifter som hjälper till, i något fall extramaterial till undervisningen.

Studenten hade svårt med stora grupper så vi höll examinationen i ett mindre forum.

Jag försöker lösa det efter behov och möjlighet.

De funktionsnedsättningar jag mött som lärare har varit nedsatt hörsel. Studenten och jag har därför tillsammans gjort upp hur de särskilda behoven kan mötas. Genom samtal och att vara lyhörd och inkännande.

Vid behov mer individuell handledning.

Arbetar med relativt små studentgrupper där det är lätt att anpassa i olika situationer.

Eftersom jag inte har erfarenhet är detta svårt att svara på. Skulle dock anstränga mig ytterst för att på bästa sätt ta mig an det.

I den mån jag har funktionsnedsatta studenter går det alltid att hitta en lösning.

Jag lyssnar i första hand till studentens behov och anpassar utan att de ska behöva känna sig särbehandlade. Extra lästid för de som ha läs- och skrivsvårigheter. Lämnar in text för inläsning i god tid innan kursen startar.

Ger träning i mindre grupp inför redovisningar. Det här är några exempel!

Försöker vara lyhörd för vad funktionsnedsättningen innebär så att undervisningen kan anpassas, söka andra alternativ. Dialogen med studenten är viktig. Ibland förutsätts att vi lärare vet vad en funktionsnedsättning innebär och vilka alternativa undervisningsformer som passar respektive funktionsnedsättning. Men vad en funktionsnedsättning innebär för en individ är också individuellt - ofta behövs det en individuell anpassning där dialogen med lärare och andra ansvariga är väldigt viktig. Jag ser att vi (min institution), behöver utveckla samarbetet mellan lärare, studievägledare och student. Jag önskar också att studenter vågade vara mer öppna med sitt funktionshinder att de kommunicerar sina behov på ett tidigt stadium och berättar om hur de arbetar bäst. Jag förstår att det är en större fråga men GU kan hjälpa till att bryta stigmatiseringen av funktionshinder genom att kommunicera att vi verkligen tar frågan om hur vi anpassar vår undervisning på allvar och hur.

Försöker att utforma undervisning som gör att alla oavsett nedsättning, bakgrund, kön, ålder som gör att alla känner sig inkluderande och ett klimat i gruppen där kommunikationen bygger på demokratiska och etiska värderingar.

Jag uppmärksammar studentens önskemål och försöker anpassa undervisning och examination.

Anpassar undervisningen efter behov, alltid anpassat till individen och behoven där.

Jag utgår alltid från att ingen är lika och försöker både skriva information och meddela muntligt. Jag ritar upp scheman tematiskt i kursguiden för de som har svårt att se sammanhang i tid. De studenter som vill ha extra genomgång av studieguider och uppgifter får detta.

Jag gör det främst genom personlig kommunikation och att lyssna/agera när studenter tar upp ämnet. Jag ser även en fördel i att informera allmänt då det inte sätter ett tryck på individen att känna sig utpekad. Men en nackdel då är att mer officiell information ältas i början av varje kurs (funktionshinder är en aspekt bland flera som behöver tas upp).

Som framkommer i citaten ovan⁴⁹ förefaller det som om studenter och lärare oftare har en närmare och mer personlig kontakt vid Konstnärlig fakultet än vid andra fakulteter. Studentgrupperna är betydligt mindre än vid många andra utbildningar på universitetet och vid vissa utbildningar kan studentgruppen vara så liten som några få studenter. Vid andra utbildningar blir studenten mer anonym på grund av att antalet studenter är mycket större och undervisningen ofta äger rum i föreläsningssal.

På grund av att grupperna är så små vid Konstnärlig fakultet, kan detta skapa en mer avslappnad kontakt med fakultetens lärare, något som kan vara både positivt och negativt. På så sätt

---

⁴⁹ Charlotte Larsson, "Studenten kan bidra med något eget- något viktigt", GUS 2016.

kan en student också få hjälp med en anpassad examination, utan att visa att funktionsnedsättningen är dokumenterad. Lärare berättar själva i citaten ovan att många anpassar examinationen efter samtal med studenter oavsett dokumentation och funktionsnedsättning. Den nära kontakten kan vara en källa till god undervisning och konstnärlig karriär, även efter examen, men en student är också beroende av den personliga kontakten. Om en relation med en lärare upphör att fungera, är det inte säkert att den kontakten går att ersätta på samma sätt som det hade gjort vid en annan utbildning inom universitetet.

Examinationer vid Konstnärlig fakultet består sällan av salstentamina, något som är mycket vanligt inom andra utbildningar. Studenter examineras ofta med presentationer av konstnärliga projekt och skrivna uppgifter såsom hemtentamina. Det gör det lättare att anpassa en examination eller undervisningsform. En anpassning kan vara att byta lokal eller att redovisa enskilt. Studentens projekt förefaller att vara det viktiga i studentens utbildning och utbildningen skraddarsys utifrån detta. Undervisningen kan ibland vara föränderlig och spontan, vilket kan ge fruktsamma diskussioner och spännande konstnärliga projekt. Det kan dock också vara en anledning till förvirring och oro som har framkommit i de öppna frågorna. Studenter som har läs- och skrivsvårigheter kan ha svårt att ta del av läsmaterial som kommer sent eller som består av kompendier som inte hunnit läsas in på talbok etc. eftersom detta kräver god framförhållning.

14. REMISSOMGÅNG

Rapporten skickades ut till de tre prefekterna vid konstnärlig fakultet för synpunkter. En av prefekterna⁵⁰ besvarade förfrågan om synpunkter.

Ursäkta att jag inte återkopplat, maj är en galen period. Det är också svårt att tolka rapporten tycker jag, så få svarande, och knepigt ämne.

*Vänligen
Ulf*

15. RESULTAT

15.1 Talar du svenska, norska eller danska i studiesituationen?

Vid Konstnärlig fakultet går det förhållandevis många internationella studenter som inte talar något av de nordiska språken i studiesituationen, utan istället talar engelska. Tabellerna 7 och 8 nedan visar hur den språkmässiga fördelningen ser ut bland de studenter som har valt att besvara enkäten.

---

⁵⁰ Ulf Dalnäs, prefekt vid Högskolan för design och konsthantverk, e-post 2017-06-08.

Tabell 7. Studenter som talar något av de nordiska språken i studiesituation fördelat per institution.

	Kvinna		Man		Annat		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Utbildningsprogram	63	64%	30	31%	5	5%	98	100%
Fristående kurs	13	76%	3	18%	1	6%	17	100%
Läroprogram	22	73%	8	27%	0	0%	30	100%
	98	68%	41	28%	6	4%	145	100%

Bland de studenter som har besvarat enkäten talar majoriteten något av de nordiska språken i studiesituationen.

Tabell 8. Studenter som talar engelska i studiesituation fördelat per institution.

	Kvinna		Man		Annat		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Utbildningsprogram	43	68%	19	30%	1	2%	63	100%
Fristående kurs	3	50%	3	50%	0	0%	6	100%
	46	67%	22	32%	1	1%	69	100%

15.2 Känner du till Akademihälsan?

Akademihälsan⁵¹ är studenternas hälsovård och ägs av studentkårerna via Göteborgs Förenade Studentkårer, GFS.⁵² Akademihälsan är experter på studentrelaterade problem som är kopplade och kan härröras till studierna. När ombuden möter studenter, som har stött på problem i studiesituationen, kan de slussa studenter vidare till Akademihälsan för ytterligare hjälp och stöd om så skulle behövas. Enligt Akademihälsans årsrapport 2016 har antalet bokningar från studenter vid Konstnärlig fakultet ökat mellan åren 2014-2016 från 216 bokningar till 254 bokningar.⁵³ Denna ökning motsvarar 18 % ($254-216=38/216$).

Bland de studenter som har valt att besvara enkäten, känner 63 % (135/214) till Akademihälsan. Den grupp som känner till Akademihälsan i minst utsträckning är män som talar engelska i studiesituationen.

I tried to book a psychological evaluation for my untreated depression, have not received an answer from the student health center.

15.3 Har du upplevt någon typ bristande tillgänglighet vid Göteborgs universitet

Bland de studenter som har besvarat enkäten har var fjärde, 25 % (53/214), upplevt någon typ av bristande tillgänglighet vid Göteborgs universitet. Män som talar engelska i studiesituationen har upplevt detta i mindre utsträckning än övriga. Innebörden av bristande tillgänglighet kan uppfattas på olika sätt, förutom det som menas i lagens mening.

⁵¹ <http://www1.akademihalsan.se/om-akademihalsan.2017-04-20>.

⁵² <http://www.gfs.se/.2017-05-02>.

⁵³ Årsrapport från Akademihälsan, Göteborgs universitet, sidan 3.

Nedan följer några röster från studenterna om hur bristande tillgänglighet uppfattas.⁵⁴

The lack of being able to express my selvf with other than the written word. I am dyslektik and this concerns me. In my weivaartiskiskshool and education should be willing to step out of the box and let you express yourself and work with other method. HDK is along with many other artictic education withdrawing in to the box. It is a pitty really and the educations will lack a great del of potentioll if this proceedes.

Mottagandet och bemötandet av psykisk ohälsa. Okunskap och ovilja att förstå.

Although the course is advertised in English and therefore I did not learn Swedish in order to complete the course. Rehearsals are often given in Swedish so as to exclude the people that cannot speak Swedish.

I have been asking help from school technicians about learning technics or programmes, equipment. I have sent request mails as they have asked me to do according the procedure, but I haven't heard any followups. I have given up. The school has chosen many students who have gone through preparatory schools, so many of them have already dealt with advanced technics. I feel like I am abnormal, asking the basic knowledge of the skills.

The door between the cafeteria and the hall of stairs does not have a electronic opened door, but must be opened using manual force with hands, which is highly difficult for someone who uses a wheelchair or suffers from rheumatism/broken arm/etc. It is also the most frequently used door in the school, and begs me to wonder why there even is a door there in the first place if you need a legible gu-card to access the corridors.

There seems to be no way to mechanically contact someone if locked out (for e.g. if you find yourself in a situation where you left your accesscard behind and haven't got your cellphone). That can easily happen here especially outside the computerworkshop. The printers are outside the door to which you need your card to get in, but not to get out. And since running between computer and printers is definitely not rare here, some precautions should be taken.

Since the student office moved from Waasagatan opposit Valand.

The Acadamy architecture is highly unaccessible.

Som sagt lokalfrågan, att vi som teaterlärarstudenter har svårare att få tillgång till de lokaler vi behöver.

No, nothing so far for me personally. But there seem to be a problem for other students that desperately need help but have no documentation supporting their disability. Getting the help they need seem to be nothing next to impossible. It's like them asking for help is considered fake and that they

---

⁵⁴ De stavfel som finns i citaten är inte rättade.

can't be trusted if they have no papers. Even though the teachers and others clearly can tell they need it. There should be loopholes to give the same help to students that have no diagnosis for their disability if it is supported by the faculty. Because getting a diagnosis in our healthcare system take a very long time, more time than the student might have left in school. Having to worry about not getting help but also needing it and not getting it, that is like putting double the weight of their problem on their shoulders.

A lack of accessibility in terms of help with my dyspraxia. The help offered is only for people who already have their documents in order, which I don't because I did my BA in another country so I don't have any "official" documents. The school can't help me without documents and can not help me get these documents so there is no help. I'm referred to the public healthcare system and the process there would be longer than my education programme.

En liten önskan, men ytterst betydande för oss med funktionsnedsättning läs- och skrivsvårigheter, gällande avsaknad kring översättning av obligatorisk kurslitteratur. Efterfrågan gäller tillgänglighet av översättning från svenska till engelska och engelska till svenska av samma text/litteratur. För den person med läs- och skrivsvårigheter, till skillnad från den person som inte har det, blir och är behovet av (att ha eller få tillgång till) mer tid (av olika anledningar) till stor hjälp då den tar sig an text. Bristen av tid kan komma att skapa problem på andra områden i studierna eftersom tid blir det som förlängs när behovet av att översätta en text uppstår och då själ tid från momentet att läsa som redan tar extra tid för den med läs- och skrivsvårigheter. Detta skulle underlättat för oss med läs- och skrivsvårigheter då orsaken till efterfrågan är frånvaron av tid. Tack!

15.4 Känner du till att det finns hjälp och stöd för studenter med funktionsnedsättning?

Bland de studenter som har besvarat enkäten är det hälften, 50 % (108/214) som känner till att det finns hjälp och stöd att få för studenter med funktionsnedsättning. Den grupp där flest känner till detta är kvinnliga studenter som talar nordiska språk i studiesituationen. Män som talar engelska i studiesituationen känner till detta i lägst utsträckning. Det vanligaste var att studenterna hade fått reda på att hjälpen fanns via Gu:s webbsite, lärare, samt på "annat sätt".

STUDENTER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

15.5 Upplever du att du har en funktionsnedsättning?

Denna fråga är en av anledningarna till att studien genomförs. Bland de studenter som har svarat upplever 11 % (24/214) att de har en funktionsnedsättning. För att ha rätt till särskilt pedagogiskt stöd och hjälp i undervisningssituationen krävs det att funktionsnedsättningen är dokumenterad. Bland de studenter som upplever att de har en funktionsnedsättning är det drygt hälften, 54 % (13/24) som har denna dokumenterad. Se 15.7. Detta innebär att det finns 13 studenter som är berättigade till det särskilda pedagogiska stöd som universitetet erbjuder och resterande nio studenter är inte berättigade till detta. En könsmässig jämförelse mellan de som talar engelska och nordiska språk i studiesituationen är på grund av att det är så få studenter inte genomförbar.

Tabell 9. Anser du att du har en funktionsnedsättning, nordiska språk

	Kvinnor						Män									
	Ja		Nej		Ej svar		Totalt		Ja		Nej		Ej svar		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Akademin Valand	2	7%	25	93%	0	0%	27	100%	3	23%	10	77%	0	0%	13	100%
HDK	6	18%	28	82%	0	0%	34	100%	2	33%	4	67%	0	0%	6	100%
HSM	2	6%	34	94%	0	0%	36	100%	1	5%	21	95%	0	0%	22	100%
	10	10%	87	90%	0	0%	97	100%	6	15%	35	85%	0	0%	41	100%

Annat kön har svarat: en ja, två nej

Tabell 10. Anser du att du har en funktionsnedsättning, engelska

	Kvinnor						Män									
	Ja		Nej		Ej svar		Totalt		Ja		Nej		Ej svar		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Akademin Valand	3	25%	9	75%	0	0%	12	100%	0	0%	6	100%	0	0%	6	100%
HDK	3	14%	18	86%	0	0%	21	100%	1	11%	8	89%	0	0%	9	100%
HSM	0	0%	13	100%	0	0%	13	100%	0	0%	7	100%	0	0%	7	100%
	6	13%	40	87%	0	0%	46	100%	1	5%	21	95%	0	0%	22	100%

Annat kön har svarat: en nej

15.6 Känner du till att funktionsnedsättningen måste vara dokumenterad av läkare, talpedagog etc. för att få tillgång till den hjälp och stöd som universitetet erbjuder?

Bland de studenter som upplever att de har en funktionsnedsättning är det 67 % (16/24) som känner till att funktionsnedsättningen skall vara dokumenterad för att studenten skall ha rätt till särskilt pedagogiskt stöd. Den grupp där flest känner till detta är kvinnliga studenter som talar nordiska språk i studiesituationen.

15.7 Är din funktionsnedsättning dokumenterad?

Bland de studenter som upplever att de har en funktionsnedsättning är det drygt hälften, 13 respondenter, som har denna dokumenterad. Här borde egentligen de nio studenter som inte har funktionsnedsättningen dokumenterad utgå, men frågan var ställd på ett sådant sätt att det var upp till studenten själv att avgöra, varför dessa nio studenter fortsättningsvis inkluderas i denna grupp.

Tabell 11. Är din funktionsnedsättning dokumenterad? Ej uppdelat på språk

	Kvinnor						Män									
	Ja		Nej		Ej svar		Totalt		Ja		Nej		Ej svar		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Akademin Valand	3	60%	2	40%	0	0%	5	100%	1	33%	2	67%	0	0%	3	100%
HDK	4	44%	5	56%	0	0%	9	100%	3	100%	0	0%	0	0%	3	100%
HSM	1	50%	1	50%	0	0%	2	100%	0	0%	1	100%	0	0%	1	100%
	8	50%	8	50%	0	0%	16	100%	4	57%	3	43%	0	0%	7	100%

Annat kön har svarat ja

15.8. Har du fått någon hjälp gällande din funktionsnedsättning?

Tabell 12. Har du fått någon hjälp gällande din funktionsnedsättning? Ej uppdelat på språk

	Kvinnor						Män					
	Ja		Nej		Totalt		Ja		Nej		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Akademin Valand	2	40%	3	60%	5	100%	1	33%	2	67%	3	100%
HDK	4	44%	5	56%	9	100%	1	33%	2	67%	3	100%
HSM	0	0%	2	100%	2	100%	0	0%	1	100%	1	100%
	6	38%	10	63%	16	100%	2	29%	5	71%	7	100%

Annat kön har en svarat nej

Bland kvinnorna är det sex stycken som har fått hjälp gällande sin funktionsnedsättning och bland männen är det två.

Nedan följer några exempel på hjälp som har erhållits:⁵⁵

I asked for help, have jet to recive it due to paperwork that I have to fix first.

Computer programs, acess to spoken books, but they are laking in their li-brrery of relative books to the program. And acesstowriting "stugor".

Samtal med studievägledare och ansvarig för läs & skrivsvårigheter på biblioteket. Har erhållit information om hur jag, med funktionshinder, på olika sätt kan underlätta sättet att processa text på. Att möjlighet till mentorer eller annan studiehjälp finns att söka. Även info kring möjlighet till förlängd lästid och/ eller att välja bort kurs eller moment.

Jag har varit och pratat med de på GU som står till hjälp för dom som studerar med funktionshinder. Jag har inte fått någon konkret anpassning i form av T.ex. ett hjälpmedel. Jag upplever att det finns brister i förståelse och/eller kunskap för hur studier vid den konstnärliga fakulteten bedrivs. Därför upplever jag att det inte i samma utsträckning finns möjligheter till hjälp till skillnad T.ex. ifrån en annan fakultet. Jag upplever själv det svårare att formulera vilken hjälp det är jag själv behöver till skillnad ifrån om det vore en kontext av mer originellt slag, själv studier, salstentor, etc. Utbildningen är utformad på annat vis som innebär mycket självständigt arbete.

15.9. Är du nöjd med den hjälp du fick?

Studenterna förefaller att vara nöjda med den hjälp de har erhållit från universitetet.

Att jag överlag fått ett superfint bemötande av personal/lärare som jag mött under sökandet efter rätt hjälp.

⁵⁵ De stavfel som finns i citaten är inte rättade.

15.10. Om du inte talar något av de nordiska språken i studiesituationen hur tycker du att hjälpen har fungerat?

På denna fråga borde enbart studenten som har en dokumenterad funktionsnedsättning och som talar engelska i studiesituationen svara. Denna student har svarat att hjälpen har fungerat bra. Övriga som har svarat är tre studenter som talar nordiska språk i studiesituationen och som är berättigad till det särskilda pedagogiska stödet, samt två studenter som inte är berättigade till det särskilda pedagogiska stödet. Detta innebär att sex av sju studenter har svarat bra och en av sju har svarat dåligt.

15.11 Hur upplever du kurskamraternas reaktion när du berättar om din funktionsnedsättning och Hur upplever du reaktionerna från lärare när du informerar om din funktionsnedsättning?

Studenterna förefaller att tycka att bemötandet från medstudenter och lärare är bra eller neutralt när de informerar om sin funktionsnedsättning. På båda frågorna svarar två män och en kvinna att de upplever bemötandet dåligt.

UPPLEVELSE AV STUDIERNAS

15.12 Hur upplever du dina studier?

Tabellerna nedan visar hur studenterna upplever studiesituationen uppdelat på kvinnor och män.

Tabell 13. Hur upplever du din studiesituation? Kvinnor totalt

	Enbart positivt		Ganska positivt		Ganska negativt		Enbart negativt		Ej svar		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Akademin Valand	16	41%	16	41%	5	13%	2	5%	0	0%	39	100%
HDK	13	24%	32	58%	6	11%	4	7%	0	0%	55	100%
HSM	14	29%	26	53%	7	14%	2	4%	0	0%	49	100%
	43	30%	74	52%	18	13%	8	6%	0	0%	143	100%

Tabell 14. Hur upplever du din studiesituation? Män totalt

	Enbart positivt		Ganska positivt		Ganska negativt		Enbart negativt		Ej svar		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Akademin Valand	7	37%	8	42%	0	0%	4	21%	0	0%	19	100%
HDK	4	27%	7	47%	2	13%	2	13%	0	0%	15	100%
HSM	14	48%	15	52%	0	0%	0	0%	0	0%	29	100%
	25	40%	30	48%	2	3%	6	10%	0	0%	63	100%

Annat kön har svarat: En enbart positivt, fem ganska positivt och en negativt.

En kvinna har inte angivit institution och kommer därför inte med i denna redovisning.

Bland de studenter som har valt att besvara enkäten förefaller det som om majoriteten, 83 %, (178/214) upplever studierna positivt. Män förefaller att uppleva detta i något högre utsträckning än kvinnor, 87 % (55/63) mot 82 % (117/143).

15.12.1 Finns det någon skillnad i studieupplevelsen mellan gruppen med upplevd funktionsnedsättning kontra gruppen med ej upplevd funktionsnedsättning?

Ett av syftena med denna enkätstudie var att ta reda på om det finns någon skillnad i hur studierna upplevs om studenten dels har en funktionsnedsättning, dels inte talar något nordiskt

språk i studiesituationen. Denna undersökning är en totalundersökning, varför statistiska beräkningar inte utförs. Dock har undersökningen en låg svarsfrekvens, 12 % (214/1776). Om ett slumpmässigt urval om 200 studenter hade gjorts enligt de regler som gäller för urvalsundersökningar, hade en signifikansanalys genomförts för att undersöka om eventuella skillnader i upplevelsen av studiesituationen är signifikanta eller beror på slumpen. För att ta reda på om det, trots att detta är en totalundersökning, föreligger en skillnad i studieupplevelsen mellan de som har en funktionsnedsättning, kontra de som inte har det, har en jämförelse av medelvärden genomförts, se tabell 15 nedan.

Grupperna är olika stora, 24 studenter med upplevd funktionsnedsättning kontra 190 studenter med ej upplevd funktionsnedsättning. I gruppen med upplevd funktionsnedsättning är det 29 % (7/24) och i den andra gruppen är det 15 % (28/190) som upplever utbildningen negativt. Tabell 15 nedan visar det finns en skillnad i medelvärden mellan grupperna. Medelvärdet för studenter med funktionsnedsättning är högre än för dem som upplever att de inte har en funktionsnedsättning. Skalan som medelvärdet räknas på går från vänster till höger d.v.s. de som har svarat att utbildningen är enbart positiv har svarat 1 och de som anser att utbildningen är enbart negativ har svarat 4. Medelvärdet 2,46 innebär således att det är fler studenter, proportionellt, som har en upplevd funktionsnedsättning som har svarat 3 alternativt 4 än de som inte har en funktionsnedsättning. Frågan är om denna skillnad beror på slumpen eller om det de facto finns en skillnad.

Tabell 15. Jämförelse av medelvärden

Do you feel that you have a disability?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
How do you	Ja	24	2,46	,977	,199
perceive your	Nej	190	1,84	,790	,057

Enligt ett oberoende t-test⁵⁶ förefaller det som om denna skillnad inte beror på slumpen utan att det finns en signifikant skillnad mellan grupperna. Dock måste detta tolkas med stor försiktighet, eftersom denna enkät inte bygger på ett slumpmässigt urval, utan är en totalundersökning.

Tabell 16 nedan visar hur medelvärdesfördelningen ser ut om språk läggs till dvs. om det finns någon skillnad om studenterna talar något av de nordiska språken i studiesituationen eller om de talar engelska. Tabell 16 visar att den grupp som dels har en funktionsnedsättning, dels talar engelska i studiesituationen upplever utbildningen negativt i högre grad än övriga grupper. Vidare förefaller det som om den grupp som inte har en funktionsnedsättning, men som talar engelska i studiesituationen är den grupp som är mest nöjd med utbildningen. Dock visar ett oberoende t-test att denna skillnad inte är signifikant, utan kan bero på slumpen. Som ovan måste detta resultat tolkas med stor försiktighet.

⁵⁶ <https://spssakuten.wordpress.com/tag/independent-samples-t-test/>.2017-04-28.

Tabell 16. Jämförelse medelvärden

Do you feel that you have a disability?			N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Ja	How do you perceive your	Nordiska	17	2,35	,996	,242
		Engelska	7	2,71	,951	,360
Nej	How do you perceive your	Nordiska	128	1,86	,750	,066
		Engelska	62	1,79	,871	,111

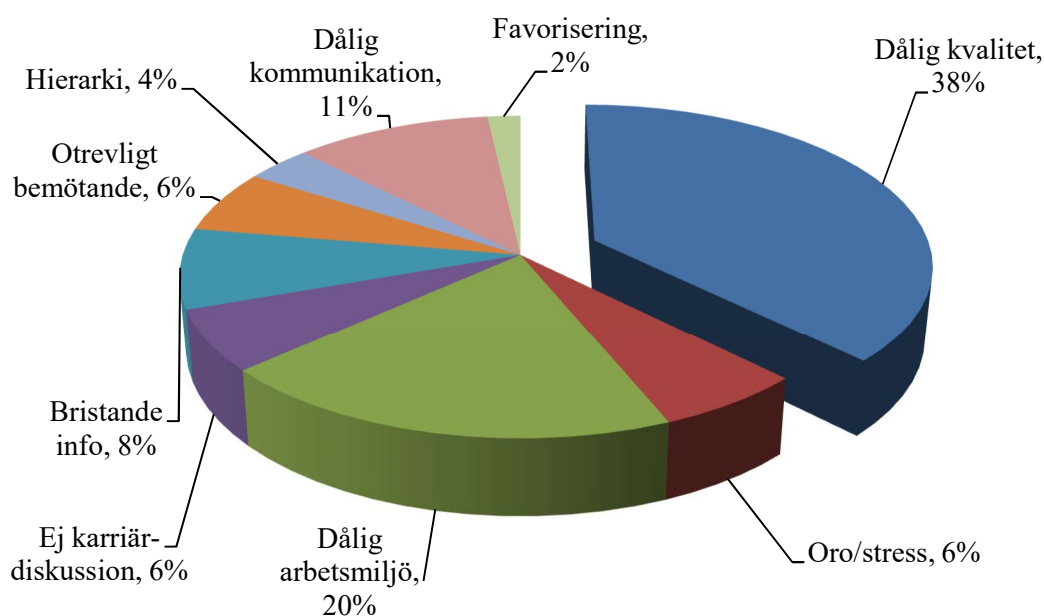
15.12.2 Studenter som upplever studierna negativt

Bland de studenter som har besvarat enkäten är det 16 % (35/214) som upplever studierna med lite oro och osäkerhet men det negativa överväger eller enbart negativt och med ständig oro. Bland dessa 35 är det sju studenter, 20 % (7/35) som upplever att de har en funktionsnedsättning.

15.12.3 Varför upplever du studierna negativt?

Detta var en öppen fråga och här borde enbart de 35 studenter som har svarat att de upplever studierna med lite oro och osäkerhet men det negativa överväger eller enbart negativt och med ständig oro ha svarat. Dock visade det sig att de var flera studenter som ville berätta vad som upplevdes negativt i studiesituationen, även om de hade svarat att det positiva övervägde. När enkäten stängdes för bearbetning hade 64 studenter valt att kommentera saker som de upplever som negativa i studiesituationen.

Figur 1. Varför upplevs utbildningen negativt?

Figur 1 visar att det som flest studenter anser vara negativt i studiesituationen är att utbildningens kvalitet brister. Vidare upplevs arbetsmiljön som dålig och det förekommer otrevligt bemötande från lärare och även favorisering av vissa studenter gentemot andra. I vissa utbildningar upplever studenterna att det är skillnad på vilken typ av utbildning man går och att vissa utbildningar anses ha en "högre" rang än andra, något som skapar en ojämlik studiesitu-

ation bland studenterna. Detta är speciellt märkbart när det sker inom samma institution. Det upplevs också som om kommunikationen är dålig, samt att informationen brister. Detta skapar oro och stress bland studenterna.

Nedan följer några citat från respondenterna:⁵⁷

Det finns lärare utan engagemang och som favoriserar resp fryser ut studenter.

Bullying situation in class/school.

The education is unclear - the program seems to lack in knowing what we need to learn. It seems experimental and unstructured. The courses seem often lack relevance to the program. The artistic skill set is also suppressed in favor for academia and the written word.

The course is not well organised enough and it causes me great anxiety when there are multiple methods of communication being used and they all tell me to be in a different place. I am exhausted by the intensity of the course and I find the staff moody and temperamental. They are unprofessional and often have outbursts of anger. The school programme and the organisation is so bad that I have developed extreme anxiety since beginning the course. My confidence is lower than ever and I feel completely unsupported. I have never wanted to quit XXXXX so much as I do now. I simply remain on this course to gain a masters degree, nothing more.

Because of the lack of responsibility from the chef of the program. Our studies, XXX, is an art where we work with people. And the school doesn't take responsibility for the working environment. We've had teachers and directors who's bullied students, harassed them and taken advantage of the students. And the school did nothing. They listened to the student and then they did nothing. The school should protect students, not famous directors.

It is often misunderstandings with schedules. They miss to invite me and if I am having an art show no one of my class shows up.

I think it often times' is unclear what is expected of us students in the different courses and also what the goal with some of the courses are, shortly - I feel there is a lack of communication between the administration, staff and students in general.

There are expectations from the teachers that are hard to fulfill and it does not feel ok to be a beginner at anything. Since I'm studying XXX I bump in to so many things that I haven't done before every week that I often feel like a beginner but with lack of understanding for being a beginner from the teachers. There's also a lack of structure within many of the subjects that make me insecure.

---

⁵⁷ De stavfel som finns i citaten är inte rättade.

The working situation in XXX is no good. There is little support to access resources for make art. the technician in the school is excellent but is not enough for all the needs of students. This is an art school and art making shouldnt be that difficult. Teaching time is very little and there is emphasis in the exposure part of professionalization, but they never teach basic information for our carrers is all focused in the exposure, and specifically the exposure the school will have throught the work we work we make for free to museums in the city through students shows. Favouritism is a big issue. Is not a good enviroment for study.

Suboptimal courses due to lack of funding. Questionable education related decisions from the faculty top.

I feel sometimes that the quality of teachers is a bit too low. I also feel that sometimes the teachers don't respect our free time or take for granted that we should study way more than 40h/week which I know has negative effects (stress) on both me and some of my classmates.

I constantly feel like the program is under construction and that I am a test subject. I do not think that we recive the proper amout of training in our respective fields. Are you supposed to learn everything that Will make you employable via Youtube.

It's complicated. First of all due to the teachers that are creating an atmosphere where it's not an open climate for discussions - sometimes it can even feel as if one is saying something wrong when simply asking questions. At other times it can be because of teachers and other staf creating a difference between MA and BA students - making the hierarchy even more clearer and increasing irritation amongst students because if that. It's more though.

I feel like some teachers don't really know / care how the students feel, they can fail att picking up signs of depression and offer little to no help with mental health issues.

No classes, just self educating.

././Hierarkier på skolan. Det är tydligt att lärarstudenterna står långt ner i hierarkin på skolan, åtminstone på scenkonstsidan. Vi som studerar till teaterlärare har exempelvis haft kostymprojekt där vi inte haft tillgång till skolans kostymförråd, eftersom den kostymansvariga på skolan är upptagen med att tvätta skådespelarstudenternas kostym. Orimlig prioritering. Vi har också ibland tvingats dela på en lokal när vi är flera grupper som arbetar exempelvis med att bygga scenografi, eftersom blackboxarna är uppbokade. Då sticker det i ögonen när, som våren 2016, skådespelarstudenterna har en blackbox uppbokad för att ha som kafé i samband med sin teaterfestival. Även i år gick en veckas möjligt arbete i samma lokaler bort, eftersom skådespelarstudenterna fick en hel vecka på sig att rigga ned sina projekt. I kontrast fick vi i vårt senaste projekt 2 h på oss. Det är helt enkelt inte rimligt hur resurserna fördelas. Jag tycker heller inte att det känns rimligt eller demokratiskt att de studenter som studerar på skådespelar-, musikal- och

operaprogrammen sitter upplysta i ett fönster i teaterkorridoren. Varför sitter de där? Bilder på en viss grupp studenter bidrar till en klyfta mellan oss. Jag undrar också hur mycket av skolans budget som läggs på att anlita en fotograf att ta dessa bilder. Samma sak med det lilla lunchrum som endast används av studenter på skådespelar-, musikal- och operaprogrammen - det skapar en klyfta och förstärker känslan av studenterna vid de programmen är högre prioriterade än oss andra, när de har ett privat lunchrum.

Even though i have some experience in reading abstract theoretical material, i find the theoretical education quite heavy and hard to understand. if the school has a genuine desire to attract people from different social backgrounds this is an issue.

Its a mess at the moment, If asked at other times the answer could possibly have been that the positives outweigh, but it is a constant problem that there are a lot of hierarchies and power structures in place within the academy and within the student body and the teachers seem unaware or unwilling to adress this as a problem.

I think the quality of the studies is far from acceptable. I don't think there is a high enough expectation on us XXX students which makes the environment unsatisfying and makes me unmotivated. If we (the students) present feedback or complaints nothing ever gets done. It can take forever to even get an email response from the programme leaders. I just feel as if I'm wasting my time. Many students feel that they are either underwhelmed or overwhelmed, and that is because there are too many different levels of experience in the class and the way they group us together for different courses never works out well. Many teachers don't seem to have a pedagogical education at all which is ironic since we're studying to be XXX. This is NOT an equal education.

I don't feel i have time for my art. im stressed all the time.

Korta hattiga kurser vilket leder till dålig respekt för atahantverktatt hantverk och konst tar tid, (vem bestämmer vilka kurser som är relevanta?) osynliga lärare, och man möter ett väldigt motstånd när man försöker ta upp problem. Påhopp och elaka kommenterar från lärare har förekommit. Lärarna bör ha pedagogutbildning. Betyg glöms bort och registreras för sent så man får problem med csn. Ansvarig för XXX är oangagerad i sitt arbete. Osv.

Partly unqualified teaching, teachers are too long in their jobs. I think an artistic education should have a much more frequent replacement of teachers, to get new input. An education benefits from having teachers that also have an artistic practice along with their teaching jobs, to keep the engagement and inspiration.

The education sometimes feels "empty" or without any relevant content. Some teachers haven't prepared the classes properly, which causes a feeling of non-professionalism that impregnate the education as a whole.

Jag upplever studierna som ostrukturerade, det finns inga tydliga mål vad som behöver göras för att bli godkänd, kursmålen finns och de är bra, men de används tyvärr inte av lärarna. Lärarna visar tydligt vad de personligen tycker om, vilket jag inte tycker hör hemma på ett universitet. Jag önskar fler pedagoger och färre flummiga konstnärssjälar som inte kan uttrycka sig i ord.

16. ÖVERVÄGANDEN

Frågan som måste ställas är hur representativa de studenter som har valt att besvara enkäten de facto är för det totala antalet studenter vid Konstnärlig fakultet? Enkäten besvarades av 214 studenter vilka torde utgöra 12 % (214/1805) av det totala antalet studenter vid fakulteten.

Syftet med denna enkätstudie var att undersöka om det fanns någon skillnad i studieupplevelsen och i den hjälp som finns att få, mellan de studenter med funktionsnedsättning som talar något av de nordiska språken och de som talar engelska i undervisningssituationen. Det visade sig att bland de 24 studenter av 214 totalt som hade en upplevd funktionsnedsättning var det 13 som hade denna dokumenterad. För att ha rätt till det särskilda pedagogiska stöd som finns vid Göteborgs universitet måste funktionsnedsättningen vara dokumenterad, varför resterande nio studenter inte uppfyllde de kriterier som krävs för att räknas in i gruppen. Trots att kriterierna inte var uppfyllda har dessa nio studenter inkluderats i resultatet. Frågan som ställdes i enkäten var ”*Do you feel that you have a disability*” och det var studentens upplevelse som var viktig, oavsett dokumentation. Det gick inte att redovisa resultatet i de tänkta fyra grupperna d.v.s. män/kvinnor som talar nordiska språk i studiesituationen och män/kvinnor som talar engelska i studiesituationen, eftersom grupperna blev för små. En av grupperna utgjordes av en student. På grund av detta delades inte grupperna in i kön, utan jämfördes endast utifrån upplevd funktionsnedsättning/ej funktionsnedsättning, samt talat språk i studiesituationen. Ett oberoende t-test visade att det finns en signifikant skillnad i upplevelse av studiesituationen mellan de studenter som har en upplevd funktionsnedsättning kontra de studenter som inte har detta. Studenterna med upplevd funktionsnedsättning upplevde oftare studierna negativt. Dock måste detta tolkas med stor försiktighet, eftersom denna enkät inte bygger på ett slumpmässigt urval, utan är en totalundersökning.

När talat språk i studiesituationen lades till som ytterligare en variabel, visade det sig att den grupp som dels har en funktionsnedsättning, dels talar engelska i studiesituationen upplever utbildningen negativt i högre grad än övriga grupper. Vidare förefaller det som om den grupp som inte har en funktionsnedsättning, men som talar engelska i studiesituationen är den grupp som är mest nöjd med utbildningen vid Konstnärlig fakultet. Dock visar ett oberoende t-test att dessa båda skillnader inte är signifikanta, utan kan bero på slumpen. Som ovan måste detta resultat tolkas med stor försiktighet.

En fråga som väckte utredarnas intresse var *Hur upplever du dina studier?* Här hade 35 studenter svarat att de upplevde utbildningen med *lite oro och osäkerhet men det negativa överväger* eller *enbart negativt och med ständig oro*. Dessa studenter ombads att besvara den öppna följdfrågan om varför de upplevde utbildningen negativt. Dock visade det sig att de var flera studenter, än de ursprungliga 35, som skrev vad som upplevdes negativt i studiesituationen, trots att de hade svarat att det positiva övervägde. När enkäten stängdes för bearbetning hade därför 64 studenter kommenterat vad som upplevdes negativt i studiesituationen. Det som tydligast framkom i den öppna frågan var att utbildningens kvalitet brister. Vidare upplevdes arbetsmiljön som dålig och det förekom otrevligt bemötande från lärare och även favorisering av vissa studenter gentemot andra. I vissa utbildningar upplevde studenterna att det är

skillnad på vilken typ av utbildning man går och att vissa utbildningar anses ha en "högre" rang än andra, något som skapar en ojämlig studiesituation bland studenterna. Detta är speciellt märkbart när det sker inom samma institution. Det märktes en skillnad i kommentarerna mellan de konstnärliga programmen och lärarstudenterna då förutsättningarna för att använda lokaler och material ibland inte sker på samma villkor, eller att de upplevs som att det är olika villkor. Det upplevs också, generellt vid fakulteten, som om kommunikationen är dålig, samt att informationen brister. Detta skapar oro och stress bland studenterna. De öppna frågorna visar också att flera studenter känner frustration över oklarheten i utbildningen så som schema och tydliga mål. Det framstår som att dessa problem delvis skulle kunna lösas med kommunikation och framförhållning.

Den skillnad i status som många studenter upplever borde bearbetas av lärare och institutionens ledning. Det borde inte förekomma att vissa studenter känner sig oviktiga under sin utbildningstid. Studenternas synpunkter torde vara viktiga och av stort värde om man vill utveckla den Konstnärliga fakulteten till studenternas bästa.

Källförteckning

<http://www.riksdagen.se/Sa-funkar-riksdagen/Forvaltningen/Likabehandling/>. 2016-03-03.
<http://www.do.se/lag-och-ratt/diskrimineringslagen/>. 2016-03-04.
<http://www.mfd.se/funktionshinderspolitik/lagar-principer-viktiga-dokument/1-januari-2015-blir-bristande-tillganglighet-en-ny-form-av-diskriminering/>. 2016-03-03.
<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument>
Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag-2008-567_sfs-2008-567/#K1. 2016-03-02.
<http://gus.gu.se/>. 2016-04-11.
<http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning>, 2015-12-16.
Charlotte Larsson, "*Studenten kan bidra med något eget- något viktigt*", GUS 2016.
Frida Sandberg, "*Förståelse att all inte befinner sig i institutionens fyrkantiga ramar*" GUS 2016.
Camilla Alvhage, E-post 2016-09-29.
Proposition 2013/14:198.
<http://www.do.se/om-diskriminering/skyddade-diskrimineringsgrunder/>. 2016-04-11.
<http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning/studiestart/>. 2016-01-15.
E-post från likabehandlingssamordnaren, Samuel Heimann, Personalenheten- Göteborgs universitet, samuel.heimann@gu.se, 2016-07-05.
Riksdagen har beslutat om universitet och högskolors verksamhet för budgetåret 2015 (prop. 2014/15:1 utg. omr. 16, bet. 2014/15:UbU1, rskr. 2014/15:90). 2016-01-28.
Högskoleverket, reg. nr 12-1017-12, Tidigare angavs att högskolan skall beakta behovet av särskilt pedagogiskt stöd för studenter med funktionshinder.
E-post från samordnaren, nationella medel för särskilt pedagogiskt stöd monica.svalfors@su.se. 2016-02-29.
<http://www.studeramedfunktionshinder.nu/>. 2016-01-18.
<http://www.studeramedfunktionshinder.nu/statistik.htm>. 2016-02-22.
<http://www.studeramedfunktionshinder.nu/statistik.htm>. 2016-02-26.
E-post från samordnaren på Gu centralt, anna.jalknas@gu.se. 2016-04-15.
2016, Charlotte Larsson "*Det drabbar den som är hederlig*", GUS våren 2017.
Anna Jälknäs, e-post, 2017-04-03.
Ulf Dalnäs, prefekt vid Högskolan för design och konsthantverk, e-post 2017-06-08.
<http://www1.akademihalsan.se/om-akademihalsan.2017-04-20>.
<http://www.gfs.se/>. 2017-05-02.
Årsrapport från Akademihälsan 2016.
<https://spssakuten.wordpress.com/tag/independent-samples-t-test/>. 2017-04-28.

Citaten på framsidan är hämtade från de öppna frågorna.